

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Wetsvoorstel toekomst pensioenen

Wouter Koolmees

7 oktober 2022

Inhoud

- > Aanleiding en achtergrond
- > 2 contracten: solidair en flexibel
- > Waarborgen voor een evenwichtige transitie
- > Juridische analyse
- > Consultatie, toetsen en adviezen

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Aanleiding en beoogde doelen

waarom hervorming tweede pijler gewenst is

Aanleiding

- > Verandering demografie, economie en arbeidsmarkt
- > Complexe en moeilijk te begrijpen doorsneesystematiek
- > Beloofde zekerheden niet worden nagekomen
- > Ontwikkelingen op de financiële markten kunnen niet optimaal worden verwerkt
- > Indexatie en kortingen sluiten niet goed aan op de stand van de economie
- > Onderhandelingen met sociale partners sinds 2009 over dit onderwerp: wantrouwen nam toe

Doelen pensioenhervorming

> **Eerder perspectief op een koopkrachtig pensioen**

- Onder andere door lagere buffers en doorbeleggen in de uitkeringsfase kan eerder perspectief ontstaan op een koopkrachtig pensioen
- Pensioenverhogingen en verlagingen sluiten meer aan op economische ontwikkelingen.

> **Transpanter en persoonlijker pensioenstelsel**

- Premie als uitgangspunt, samen met rendement vormt dit de pensioenopbouw; zorgt voor een transparanter en meer persoonlijk pensioenstelsel.

> **Betere aansluiting bij de ontwikkelingen in de samenleving en op de arbeidsmarkt**

- Door afschaffing van de doorsneesystematiek sluit het stelsel beter aan op dynamische arbeidsmarkt.

> **Sterke elementen blijven behouden**

- Collectieve uitvoering, schaalvoordelen

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

2 nieuwe contracten

De solidaire premieregeling en de flexibele premieregeling

Hoofdpunten kader pensioenovereenkomsten

- > Na de stelselherziening alleen nog pensioenopbouw mogelijk in **premieregelingen**. Opbouw in termen van pensioenvermogen; geen rekenrente en geen dekkingsgraden meer.
- > Voor alle contracten geldt dat de economische waarde van het opgebouwde pensioen volgt uit de ingelegde premie en het rendement. De zogenoemde **doorsneesystematiek** wordt afgeschaft.
- > Voor alle contracten geldt dat de risicohouding moet aansluiten bij de risico's die deelnemers willen en kunnen lopen (op basis van o.a. risicopreferentie-onderzoek).
- > In beginsel betekent dit dat er "**life-cycle**" **wordt belegd**. Op jongere leeftijd kan er meer risico worden genomen dan op oudere leeftijd.
- > **Lagere buffers**: nu vereist vermogen van circa 125%; straks verplichte solidariteitsreserve met minimale omvang van 0 en maximale omvang 15%.

Hoofdpunten kader solidaire premieovereenkomst

- > Eén collectief beleggingsbeleid voor hele fonds met leeftijdsspecifieke toedeling van rendementen op basis van risicohoudingen van leeftijdsgroepen.
- > Renteschokken worden gericht toebedeeld. Ouderen worden meer beschermd tegen renteschokken en jongeren in mindere mate.
- > Overrendement wordt naar draagkracht en in lijn met risicohouding over de deelnemers verdeeld.
- > Naarmate mensen ouder zijn, wegen mee- en tegenvallers minder zwaar mee. Uitgangspunt is dat bij de toedeling van rendementen en risico's geen ex-ante herverdeling optreedt.
- > Verdere stabilisatie van de pensioenuitkeringen worden bereikt door:
 - Het spreiden van mee- en tegenvallers in de tijd (maximaal 10 jaar spreiding).
 - In slechte jaren kunnen tegenvallers verder worden gedempt met de solidariteitsreserve.

Solidaire premiereregeling vs flexibele premiereregeling

- > Premiereregeling
- > Opbouw in vermogen
- > Projectie verwacht pensioen

-
- > Collectief beleggingsbeleid
 - > Behoud mogelijkheid binnen het collectief "leenrestrictie" op te heffen.
 - > Eén collectief (geïntegreerde opbouw- en uitkeringsfase)
 - > Deling renterisico jong/oud wordt in beginsel opgeheven
 - > Verplichte solidariteitsreserve
 - > IGR via solidariteitsreserve intrinsiek onderdeel contract
 - > Variabele uitkering, geen shoprecht

- > Premiereregeling
- > Opbouw in vermogen
- > Projectie verwacht pensioen

-
- > Individueel pensioenvermogen met life cycle
 - > Opheffen leenrestrictie praktisch onmogelijk
 - > Gescheiden opbouw- en uitkeringsfase
 - > Geen deling renterisico jong/oud
 - > Verplichte risicodelingsreserve voor verplichtgestelde fondsen, optioneel voor overige uitvoerders
 - > IGR (optioneel) mogelijk via risicodelingsreserve
 - > Keuze vast of variabel, beperkt shoprecht

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Waarborgen voor een evenwichtige transitie

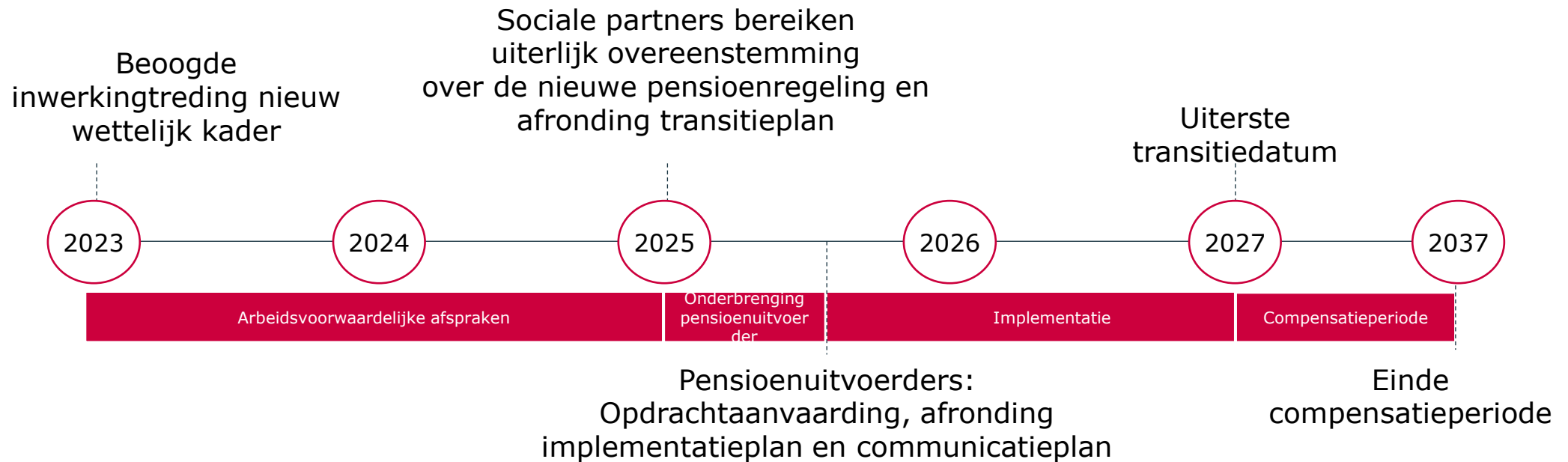

Hoofdlijnen van wettelijk transitiekader: uitvoering!

- Transitieperiode 2023-2026 (overstap uiterlijk per 1/1/'27)
- Transitieperiode bestaat uit 2 fases
- 1. Arbeidsvoorwaardelijke fase: opstellen transitieplan door sociale partners, over transitie (verzoek tot invaren) en vormgeving van gewijzigde pensioenovereenkomsten.
- 2. Implementatiefase: opstellen implementatieplan door uitvoerder. Dit plan wordt ingediend bij de toezichthouders. Zij beoordelen of de plannen voldoen aan de wettelijk gestelde kaders en of de vereiste stappen zijn doorlopen en verantwoord.
- Dit proces is 'iteratief'. Dat betekent dat sociale partners en pensioenfondsen vanaf het begin gezamenlijk betrokken zullen zijn bij het proces, om verrassingen aan het einde te voorkomen.
- De wetgeving kent een standaard-invaarpad voor pensioenfondsen ("invaren, tenzij onevenredig nadelig")
- Wetgeving neemt belemmeringen voor (collectief) invaren weg:
 - geen individueel bezwaarrecht, maar collectieve proceswaarborgen
 - wettelijk voorgeschreven rekenmethoden voor waardering pensioenaanspraken.

Schematisch overzicht transitie

Wettelijke waarborgen voor een evenwichtige transitie

- > Het pensioenfondsbestuur is wettelijk verplicht te beoordelen of de plannen **evenwichtig** uitpakken (artikel 105 Pensioenwet). Evenwicht wordt beoordeeld over de gehele transitie. Het pensioenfonds kan niet besluiten tot invaren indien dit onevenredig uitpakt voor een groep deelnemers.
- > Er zijn **twee rekenmethodieken** die gebruikt mogen worden bij het omzetten van aanspraken naar vermogen: value-based ALM (een stochastische methodiek) en de standaardmethode (een deterministische methodiek). Pensioenfondsen mogen hier zelf een keuze in maken.
- > Van de transitie moeten in ieder geval de **herverdelingseffecten (netto-profijteffecten)** inzichtelijk gemaakt worden en verantwoord worden met het oog op de evenwichtigheid van de gehele transitie.
- > Het staat partijen vrij om, naast netto profijt effecten, additionele analyses zoals vervangingsratio's of het te verwachten pensioen inzichtelijk te maken. Deze analyses kunnen helpen om een passende afweging te maken van alle voor de partijen relevante factoren bij de verantwoording van de evenwichtigheid van de gehele transitie.
- > Uitvoerders worden verplicht om alle deelnemers **persoonlijk te informeren** over de pensioenverwachtingen *voor* en *na* de transitie.

Invaren van uitkeringsregelingen (2)

- › Individueel bezwaarrecht bij invaren leidt tot dilemma's:
 - Complexiteit in de uitvoering.
 - Individuele deelnemers kunnen (verkeerde) keuzes maken waarvan hij de gevolgen niet overziet.
 - Bezwaar individu kan collectief (deelnemers die wel overstappen) binnen pensioenfonds benadelen.
- › Daarom is in het wetsvoorstel opgenomen dat gedurende deze transitie het individueel bezwaarrecht komt te vervallen. In plaats daarvan worden de collectieve bevoegdheden versterkt:
 - Wettelijk "hoorrecht" voor organisaties van gepensioneerden en slapers
 - Versterkte positie van medezeggenschapsorganen (intern)
 - Rol DNB (extern)
- › Maar ook aanvullende waarborgen voor rechtspositie van de individuele deelnemer:
 - Wettelijke verplichting voor pensioenuitvoerders voor een interne geschillenprocedure en een verplichting voor een externe (buitengerechtelijke) geschillenprocedure.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Consultatie, toetsen en adviezen

Consultatie, toetsen en adviezen

- › Consultatie: ruim 800 reacties (waarvan een kleine 500 openbaar)
 - Samen ruim 1400 pagina's aan serieus commentaar

- › Toetsen en adviezen
 - Adviescollege Toetsing Regeldruk (aanvullende zienswijze)
 - De Nederlandsche Bank (toezichttoets)
 - Autoriteit Financiële Markten (toezichttoets)
 - Autoriteit Persoonsgegevens (toets ten aanzien van zzp-experimenten)
 - College voor de Rechten van de Mens (advies)
 - Raad voor de Rechtspraak (advies)
 - Belastingdienst (uitvoeringstoets)

- › Advies Raad van State en Nader Rapport.